

Αγροτικός Τουρισμός

Ενότητα 1^η: Από τον Μαζικό στις Εναλλακτικές
Μορφές Τουρισμού

Όλγα Ιακωβίδου
Τμήμα Γεωπονίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Από τον Μαζικό στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

Μαζικός Τουρισμός

19ος αιώνας:

- Κλειδί: Ανάπτυξη σιδηροδρόμου, Ατμόπλοιο.
- Οργανωμένος τουρισμός.
- Αύξηση μεσαίας τάξης και εισοδημάτων.
- Συρρίκνωση αγροτικού τομέα.
- Μετακίνηση πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα.
- Βελτίωση συνθηκών ζωής.
- Αύξηση ελεύθερου χρόνου εργαζομένων.

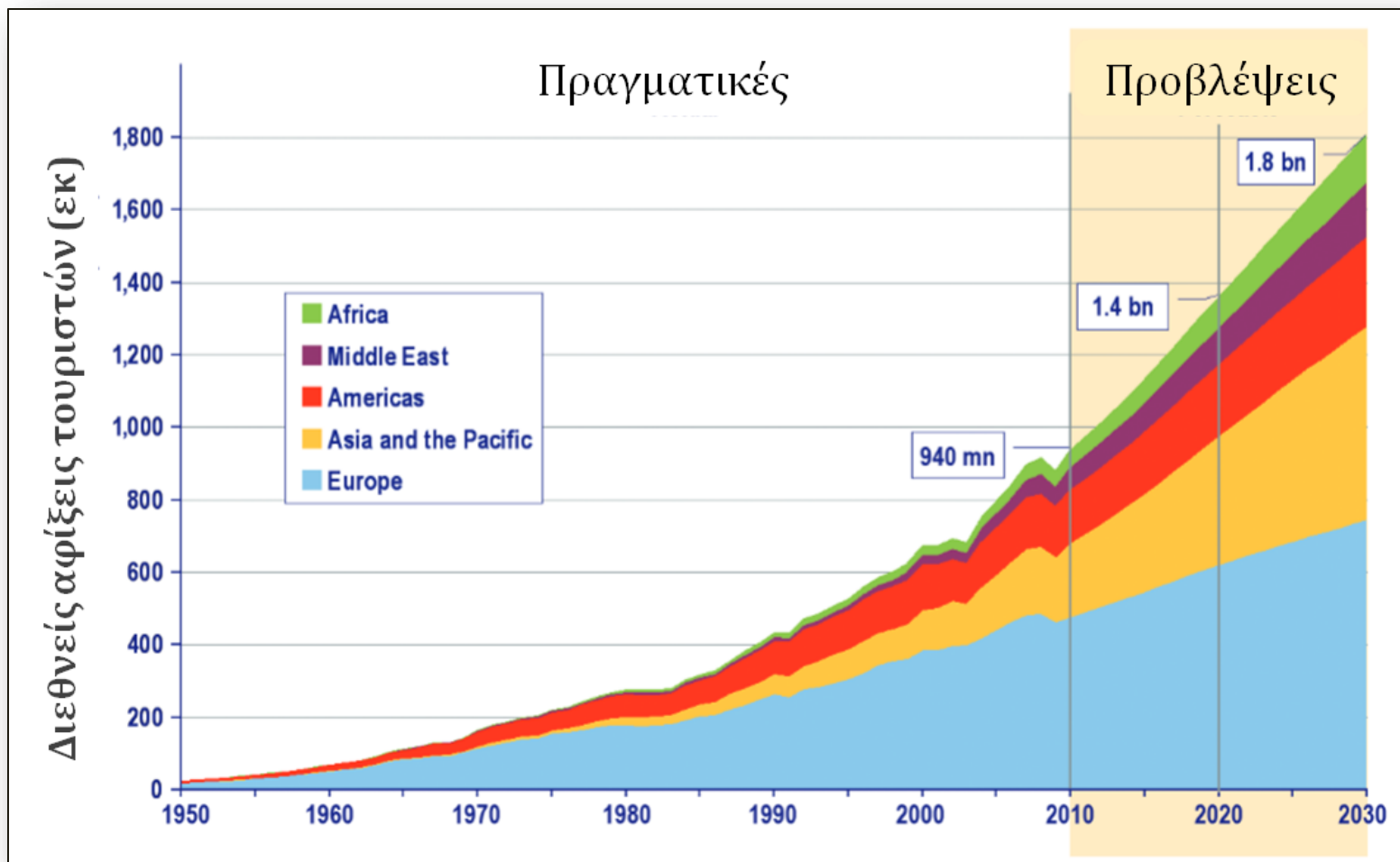

Αρχές του 20ού αιώνα έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

- Οι εξελίξεις συνεχίζονται.
- Μετά το 1950:

Διαχρονική εξέλιξη διεθνών τουριστικών αφίξεων (1950-2030)

Πηγή: UNWTO ([2013](#)), επεξεργασμένο από: Αλεμπάκη ([2013](#)).

Αμφισβήτηση κυριαρχίας Οργανωμένου - Μαζικού Τουρισμού

- Στο περιβάλλον
- Στον πολιτισμό
- Στις τοπικές κοινωνίες

Προβλήματα

Αμφισβήτηση
οικονομικών
ωφελειών

Έλλειψη αυτονομίας
τουριστών και
διαφοροποίησης
τουριστικού προϊόντος

Απουσία
αυθεντικότητας

Αειφόρος - Βιώσιμος τουρισμός

Ο Τουρισμός πρέπει να χαρακτηρίζεται από πολιτικές που προωθούν τις αρχές:

- **Των Ίσων Δικαιωμάτων:** Ο σχεδιασμός της εκάστοτε εθνικής πολιτικής πρέπει να συντελεί ώστε το τουριστικό εισόδημα μιας χώρας να μοιράζεται γεωγραφικά και τοπικά δίκαια.
- **Της Συμμετοχής:** Πρέπει να ενεργοποιείται η συμμετοχή, τόσο των κατοίκων, όσο και όλων των άλλων ενδιαφερομένων στη διαδικασία του τουριστικού σχεδιασμού.
- **Της Βιωσιμότητας / Αειφορίας:** Ο σχεδιασμός πρέπει να προτάσσει τον μακροπρόθεσμο στόχο (περιβάλλον και ποιότητα ζωής), πριν από το βραχυπρόθεσμο (το οικονομικό κέρδος).

Τάσεις της Τουριστικής Ζήτησης από τη δεκαετία του 1980 κι έπειτα

- Τάση κορεσμού ορισμένων τουριστικών περιφερειών.
- Τάση αύξησης Τουριστικής Ζήτησης.
- Αύξηση διαθέσιμου για διακοπές συνολικού χρόνου.
- Μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής.
- Διεύρυνση του περιεχομένου τουρισμού.
- Διαφοροποίηση τρόπων προορισμού.
- Διαφοροποίηση κινήτρων για το ταξίδι.

Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού
(με βάση τα τουριστικά κίνητρα)

Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

Με κίνητρο

- Τη φυσιολατρία και την προστασία του περιβάλλοντος → Οικοτουρισμός
- Τον αθλητισμό → Αθλητικός τουρισμός
- Τον πολιτισμό → Πολιτιστικός τουρισμός
- Τις θρησκευτικές αναζητήσεις → Θρησκευτικός τουρισμός
- Τη γνωριμία με συγκεκριμένα τοπικά προϊόντα (κρασί) → Οινικός τουρισμός
- Τη διαβίωση στην ύπαιθρο και σε περιοχές όπου κυριαρχεί ο παραδοσιακός τρόπος ζωής → Αγροτικός τουρισμός

Από το «ταξίδι-φυγή» στο «ταξίδι-νόημα» (1)

- **Εναλλακτικός τουρισμός** είναι οποιαδήποτε μορφή τουρισμού που δεν είναι μαζική.
- Συνδέεται με κοινωνικές-περιβαλλοντικές-πολιτισμικές και κοινοτικές αξίες που επιτρέπουν, τόσο στους οικοδεσπότες, όσο και στους φιλοξενούμενους, να υφίστανται αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες.

Από το «ταξίδι-φυγή» στο «ταξίδι-νόημα» (2)

Κίνητρα για το Ταξίδι:

- Φυσιολατρία
- Περιβάλλον
- Πολιτισμός
- Αθλητισμός
- Επιμόρφωση
- Αυθεντικές εμπειρίες
- Φυσική και υγιεινή ζωή
- Επικοινωνία

Φιλοσοφία

Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού

- Ικανοποίηση αναγκών ντόπιου πληθυσμού.
- Ενδογενής ανάπτυξη.
- Αντιεποχικές μορφές τουρισμού.
- Διαφύλαξη περιβάλλοντος, πολιτισμού και πόρων τουριστικών προορισμών.
- Γεωγραφική κατανομή τουριστικών προορισμών.

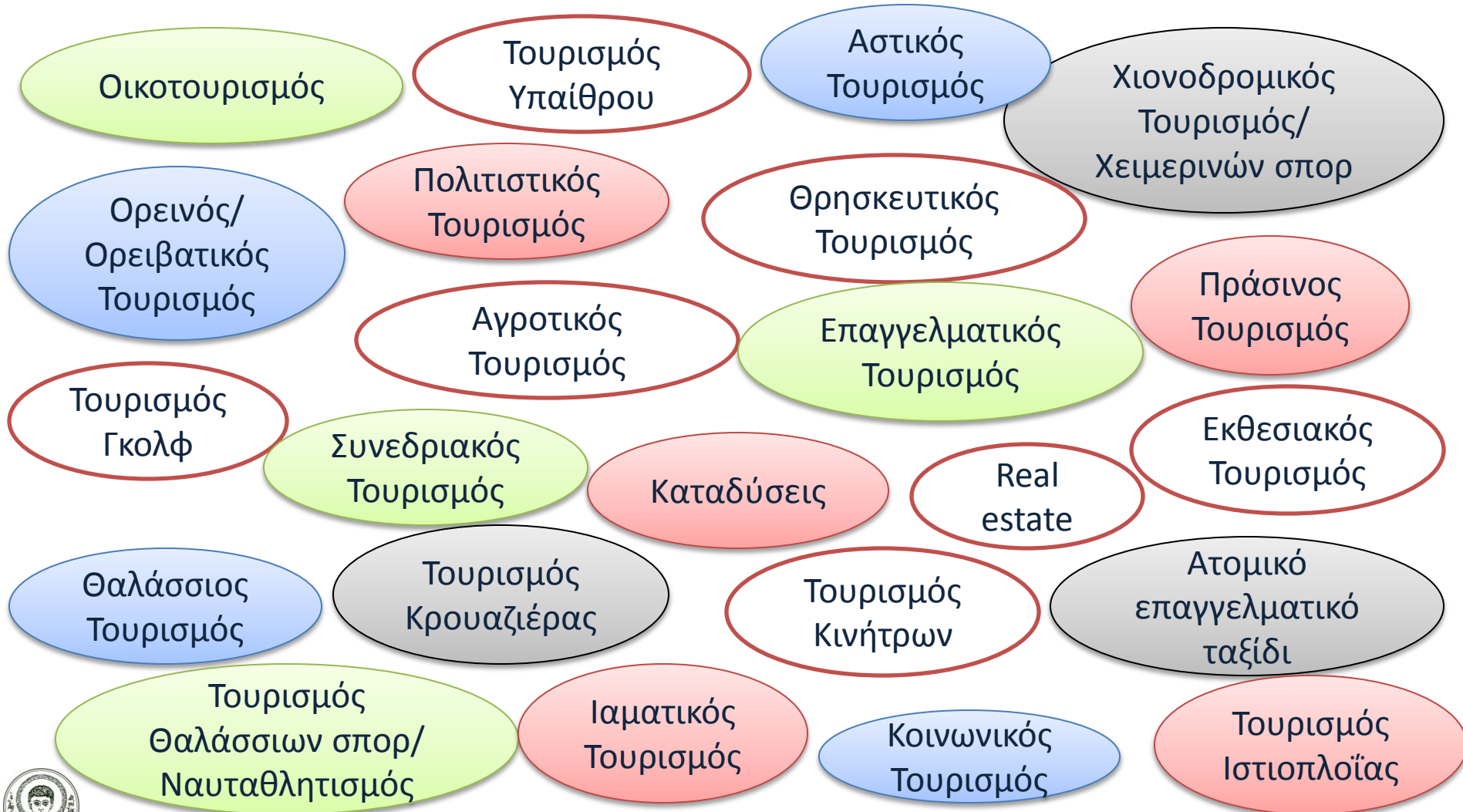
Συνισταμένες Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού

- **Δεν επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις** στο περιβάλλον, στην κοινωνία, στον πολιτισμό της περιοχής που αναπτύσσονται.
- **Είναι μικρής κλίμακας** – Αναπτύσσονται και οργανώνονται από τον τοπικό πληθυσμό ή τους τοπικούς φορείς.
- Τα **οικονομικά οφέλη** από τις τουριστικές δραστηριότητες διοχετεύονται κυρίως προς τους **μόνιμους κατοίκους της περιοχής**.
- Προωθούν τη **συμμετοχή των φιλοξενουμένων στις αναπτυσσόμενες δραστηριότητες**, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους.

90 μορφές

Ειδικού και Εναλλακτικού τουρισμού

Οικοτουρισμός

Τόποι προορισμού:

- ✓ Βιότοποι.
- ✓ Εθνικοί Δρυμοί.
- ✓ Εθνικά ή Διεθνή Πάρκα.
- ✓ Περάσματα Πουλιών.
- ✓ Κοινωνίες Αγρίων Ζώων.
- ✓ Παρθένα Δάση.
- ✓ Δύσβατα ποτάμια με πλούτο χλωρίδας και πανίδας.

Προφίλ οικοτουρίστα

- **Ηλικία:** μη καθορισμένη.
- **Μορφωτικό επίπεδο:** υψηλό.
- **Εισόδημα:** από υψηλό έως ελάχιστο.
- **Υπηρεσίες:** όχι υψηλές απαιτήσεις.

Ορεινός Τουρισμός

Δραστηριότητες

- Σκι, ποδήλατο βουνού, πεζοπορία, καγιάκ κ.ά.

Απαιτήσεις

- Ανάπτυξη υποδομών
- Επικοινωνιακή υποδομή

Θρησκευτικός Τουρισμός

Ορισμός

- Οργάνωση επισκέψεων σε θρησκευτικούς τόπους, είτε με αφορμή κάποια θρησκευτική εορτή, εκδήλωση ή τελετή είτε όχι.

Χαρακτηριστικά - Προφίλ συμμετεχόντων

- Μικρής διάρκειας παραμονής (μέγιστο 3 ημέρες).
- Οδικώς (κυρίως με εκδρομικό λεωφορείο).
- Άτομα τρίτης ηλικίας.
- Μικρού κόστους.

Τουρισμός Περιπέτειας

Απευθύνεται σε όσους επιθυμούν να αισθάνονται εξερευνητές και να βιώσουν με τον πιο έντονο τρόπο την εμπειρία ενός ταξιδιού.

Επαγγελματικός Τουρισμός

- ✓ Συνεδριακός, εκθεσιακός κ.α.
  - ✓ Συναλλαγματικά αποδοτικός.
  - ✓ Εποχικά κατανεμημένος.
-
- 25% ταξιδιωτικών μετακινήσεων σε Ευρώπη και Β. Αμερική.
  - Η διεθνής επαγγελματική μετακίνηση αυξάνει με ρυθμούς >10% το χρόνο.
  - Πρώτοι οι Γερμανοί --> Βρετανοί
Ιταλοί --> Γάλλοι --> Σουηδοί
  - 1 στα 3 ταξίδια επαγγελματικού τουρισμού γίνεται για παρακολούθηση συνεδρίου, συνάντησης ή σεμιναρίου.

Ιαματικός Τουρισμός

- 750 ιαματικές πηγές στην Ελλάδα.
- 200 αξιοποιούνται.
- Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων των ιαματικών πηγών = σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αγροτικός Τουρισμός

Αγροτικός Τουρισμός
Τμήμα Γεωπονίας

Τι κοινό έχουν...

- Η Φλώρινα.
- Η Λέσβος.
- Οι Σέρρες.
- Τα Γρεβενά.

European Destination of Excellence (EDEN)

- **Φλώρινα:** EDEN 2007 Άριστος Αγροτουριστικός προορισμός.
- **Γρεβενά:** EDEN 2008 Τουρισμός και τοπική κληρονομιά.
- **Λέσβος:** EDEN 2009 Τουρισμός σε προστατευμένες περιοχές.
- **Σέρρες:** EDEN 2010 Υδάτινος τουρισμός.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Όλγα Ιακωβίδου.
«Αγροτικός Τουρισμός. Από τον Μαζικό στις Εναλλακτικές Μορφές
Τουρισμού». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS219/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Αλεμπάκη
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

